

Til Stortingets energi- og miljøkomite

Innspill til høring om representantforslag om en mer sirkulær økonomi

Tekna – Teknisk naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med 97 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Tekna er glad for at representantene fra Høyre har fremmet brede og omfattende forslag som vil gi en mer sirkulær økonomi på flere samfunnsområder. For å nå klimamål og mål for bevaring av natur trenger vi en mer sirkulær økonomi. Tekna er positiv til forslagene som er lagt fram og vil her utdype tre forhold – muligheter i bygg- og anleggssektoren, nasjonale føringer for resirkulering av plast, og faglige standarder for effektiv regelverksutvikling og politikk.

Bygg- og anleggssektoren

Ansvarlige aktører innen bygg og anlegg ønsker strengere myndighetskrav til utslipp og gjenbruk.

Kravene til sortering og gjenbruk ved riving og renovering må gå hånd i hånd med utvikling av nye regler som tillater gjenbrukte materier i renoverte og nye bygg. Dette er et område hvor vi er avhengig av at det utvikles faglige standarder for å få til en mer sirkulær økonomi.

Tekna vil framheve initiativer innen gjenbruk av betongelementer, isolasjon, gips og trefiberplater og en rekke andre bygningskomponenter som helt nødvendige for å begrense uttak av nye materialer med økt energibruk, økt forurensing og økt forringelse av natur som resultat. Det er også nødvendig med en infrastruktur og arealer for klargjøring og omsetning av brukte bygningskomponenter. Representantforslaget inneholder flere elementer som vil bidra i riktig retning for å etablere nye verdikjeder og markeder for gjenbruk.

I Norge har vi mye natur og store naturressurser. Det har gjort at vi på noen områder har saket akterut når det gjelder gjenbruk. Det er etter Teknas mening avgjørende at norske myndigheter følger EUs prosesser på dette området tett og implementerer nye regler med krav til sirkulære materialstrømmer.

Nasjonale føringer for plast og sirkulære materialstrømmer

Plastprodukter omgir oss på alle kanter og i ulike former. Noe ligger i bakken som bestandige pvc-rør som skal frakte vann og avløp i minst hundre år, mens plastemballasje lett havner i naturen og blir et stort forsøplingsproblem.

Tekna mener at nasjonale myndigheter må gi tydeligere føringer, tallfestede mål for materialbruk, avfall og materialgjenvinning for næringer som er viktige for sentrale material- og avfallsstrømmer, også på tvers av verdikjeder. Norge når ikke målene når kravene er delegert ut i kommunene. Dette må endres. I dag er det opptil den enkelte kommune om og hvordan plasten sorteres og sendes til gjenvinning.

Tekna mener at det er behov for et kunnskapsløft for å få til den sirkulære omstillingen. Vi trenger en endret tankegang fra lineær til sirkulær økonomi, også hos innkjøperne i norske kommuner og offentlig forvaltning. Offentlig anskaffelser står for 600 milliarder kroner i årlige omsetning. Mer kunnskap og klarere standarder vil gi de som sitter med innkjøpsansvar bedre ryggdekningen for å ta gode valg.

Faglige standarder for produkter og prosesser vil sammen med et kunnskapsløft bidra til mer sirkulære materialstrømmer i samfunnet. Mange av dagens produktstandarder skaper barrierer for gjenbruk av materialer fordi de er definert som avfall. Det gir brukne verdikjeder.

Det settes nå fart på det faglige standardiseringsarbeidet for resirkulering av plast internasjonalt. Det jobbes med regelverket i EU, der Norge er svært aktivt med i arbeidet. Det er avgjørende at Norge tar direktivene i bruk straks de er klare. Vi viser også til en [rapport fra Deliotte Norge om det norske plathåndteringssystemet](#) med fokus på manglende offentlige reguleringer og muligheter ved en utvidet produsentansvarsordning for plastavfall.

Regelverk basert på faglige standarder

Sirkulærøkonomi medfører at verdikjedene blir betraktelig mer komplisert enn en «bruk og kast»-verdikjede, og det blir flere ledd som må fungere godt sammen. I slike verdikjeder egner standarder seg spesielt godt. ISO utvikler nå flere standarder som forventes å bli sentrale i en fremtidig sirkulærøkonomi.

EUs Green New Deal baserer seg på en sirkulær økonomisk tankegang. Den er sektorovergripende, og fokuserer i første omgang på sirkulærøkonomi innen elektronikk, batterier og kjøretøy, emballasje, plast, tekstiler, mat og næringsstoffer, og bygg og byggevarer.

Tekna er glad for de bevilgningene som Standard Norge har fått for å jobbe faglig med standarder knyttet til sirkulær økonomi. Dette er viktig for å forberede implementering i norske virksomheter av nye EU-reguleringer.

Tekna mener at norsk regelutvikling for en mer sirkulær økonomi må kobles til utviklingen av standarder. For å nå målene for sirkulær økonomi må standarder brukes strategisk. Det kan gi forenkling både for regelverksutviklerne (staten), regelverksbrukerne (næringslivet) og samfunnet for øvrig.

Standarder er i utgangspunktet frivillige verktøy som bedrifter/aktører i markedet selv enes om. Men standarder er også nyttige for å øke hastigheten og effekten av vedtatt politikk. I Norge brukes standarder i regelverksutforming med hell på en rekke områder som for eksempel samfunnssikkerhet, petroleum og bygg og anlegg.

Tekna vil vise til en analyse gjennomført av Menon Economics på vegne av Regelrådet, Standard Norge og Norsk Elektroteknisk Komite (NEK) hvor det identifiseres regelverksområder hvor standarder egner seg og i liten grad er i bruk i dag.

Lov om bærekraftig finans må implementeres raskere

Tekna er kritisk til at regjeringen nylig utsatte implementeringen av den nye loven om bærekraftig finans som skulle tre i kraft i 2022. Det betyr at norsk finansbransje kommer i utakt med resten av finansbransjen i Europa og blir hengende ett år etter første rapporteringsår som er 2024.

EUs taksonomi for bærekraftig økonomisk aktivitet er et klassifiseringssystem/standarder som skal legge til rette for at finansmarkedene kanalisere kapital til lønnsomme bærekraftige prosjekter. Tekna mener dette er et viktig verktøy og at det haster å implementere loven om bærekraftig finans.

Lenker:

- [Reducing Plastic Pollution and Creating a True Circular Economy for Plastics through Extended Producer Responsibility Analysis of the status and potential of EPR for plastics in Norway](#) (inneholder sammendrag på norsk)
- [RAPPORT: HENVISNING TIL STANDARDER I NORSK REGELVERK DAGENS PRAKSIS OG POTENSIAL I REGELVERKSUTVIKLINGEN](#)